

Směrnice náměstka ministra pro vzdělávání ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic

č.j. MSMT-34616/2013

V Praze dne 30. září 2013

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) vydává k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů, kterým byla udělena schvalovací doložka, do seznamu učebnic podle § 27 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (dále jen „seznam“), tuto směrnici.

Čl. I.

Učebnice a učební texty

- (1) Ministerstvo může udělit schvalovací doložku pouze učebnicím a učebním textům určeným k využití při vzdělávání dětí zařazených do přípravných tříd základní školy, tříd přípravných stupňů základních škol speciálních a při vzdělávání žáků ve školách poskytujících základní a střední vzdělávání (dále jen „žák“).
- (2) Za učebnice jsou považovány didakticky zpracované texty a grafické materiály ¹⁾, které:
 - a) umožňují dosažení očekávaných výstupů vzdělávacích oborů ²⁾ vymezených rámcovými vzdělávacími programy a využití tematických okruhů průřezových témat k rozvoji osobnosti žáka vymezených rámcovými vzdělávacími programy a směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků,
 - b) svým obsahem a zpracováním nejsou určeny ke znehodnocení jedním žákem pro další použití (například psaním, kreslením nebo rozstříháním).
- (3) Za učební texty jsou považovány texty a grafické materiály ¹⁾, které bezprostředně doplňují učebnice uvedené v odstavci 2, jsou pro kvalitu a efektivitu výuky nepostradatelné, zároveň jsou však takového charakteru, že nemohou být součástí učebnice podle odstavce 2, především se jedná o:
 - a) odborné tabulky užívané žáky při výuce,
 - b) pravidla českého pravopisu,
 - c) stručná mluvnice česká nebo jiná normativní mluvnice,
 - d) pracovní sešity tvořící jeden funkční celek s učebnicí,
 - e) školní zeměpisné a dějepisné atlasy.
 - f) pomůcky nahrazující běžné učebnice užívané při vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. pracovní listy).
- (4) Učebnice podle odstavce 2 mohou být učebnice:
 - a) pro realizaci vzdělávacího obsahu jednoho vzdělávacího oboru, případně jeho části, nebo více vzdělávacích oborů,
 - b) pro jedno průřezové téma, případně některé jeho části, nebo více průřezových témat,
 - c) pro jeden ročník nebo více ročníků, případně část ročníku.

¹⁾ i na jiném, než papírovém nosiči;

²⁾ v případě rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání se jedná o obsahové okruhy (podobně v celém textu Směrnice)

(5) Za ucelenou řadu učebnic ministerstvo považuje soubor učebnic splňující všechny následující charakteristiky:

- a) je určen pro výuku jednoho vzdělávacího oboru (jeho části) nebo více vzdělávacích oborů, popřípadě pro výuku jednoho nebo více předmětů,
- b) je zpracován podle jednotné, předem dané koncepce,
- c) umožňuje souvislé používání učebnic dané ucelené řady v průběhu celého studijního cyklu daného vzdělávacího oboru (všechny ročníky prvního stupně nebo druhého stupně základního vzdělávání, všechny ročníky nižšího stupně víceletého gymnázia, všechny ročníky středního vzdělávání),
- d) umožňuje osvojení všech očekávaných výstupů vzdělávacího oboru (vzdělávacích oborů), popřípadě předmětu (předmětů), pro který (které) je zpracována, v rámci studijního cyklu podle písm. c).

(6) Přehled vzdělávacích oborů, pro které je schvalovací doložka udělována pouze uceleným řadám učebnic, je obsažen v příloze č. 6 této směrnice.

(7) Pokud se dále v textu Směrnice píše o učebnicích, jsou tím míněny i učební texty.

Čl. II.

Ostatní texty a materiály

(1) Ostatními texty a materiály, které nelze považovat za učebnice podle Čl. I., jsou materiály, které učebnice volně doplňují, mají charakter cvičebnic nebo je možno je vytvářet v mnoha variantách. Jedná se například o:

- a) pravopisná cvičení, diktáty a jazykové rozborů,
- b) sbírky úloh (např. pro vzdělávací obory matematika, chemie, fyzika),
- c) pracovní sešity netvořící s učebnicí jeden funkční celek,
- d) slovníky (dvojjazyčné nebo vícejazyčné, jazykové výkladové, oborové výkladové),
- e) metodické příručky pro učitele,
- f) manuály k výuce software (uživatelské příručky),
- g) ostatní pomocné textové, obrazové nebo číslíkové materiály,
- h) audiomateriály, videomateriály, audiovizuální materiály, multimediální programy pro PC.

(2) Ostatním textům a materiálům se schvalovací doložka neuděluje.

Čl. III.

Udělení schvalovací doložky

(1) Podnět k zahájení procesu udělení schvalovací doložky dává nakladatel tím, že prostřednictvím podatelny postoupí ministerstvu žádost o udělení schvalovací doložky učebnici.

(2) K žádosti podle odstavce 1 přiloží nakladatel náležitosti uvedené v příloze č. 1 této směrnice.

(3) Schvalovací doložku učebnici uděluje ředitel odboru ministerstva, který odpovídá podle platného Organizačního řádu ministerstva za obsah rámcového vzdělávacího programu, pro který je předložena učebnice určena. Přehled odborů ministerstva podle jejich věcné příslušnosti je uveden v příloze č. 2 této směrnice.

(4) Ředitel příslušného odboru stanovuje nejméně dva recenzenty, a to se souhlasem náměstka skupiny pro vzdělávání. Recenzenti jsou stanovováni pouze ze seznamu recenzentů podle Čl. IX. Jeden recenzent je odborník zpravidla z vysoké školy, další recenzenti jsou pedagogičtí pracovníci, přičemž nejméně jeden z nich musí vyučovat na škole obdobného zaměření a mít odbornou kvalifikaci pro určený vzdělávací obor. V případě, že učebnici recenzují dva recenzenti a posudky se výrazně odlišují, zadá ředitel příslušného odboru posudek třetímu recenzentovi.

(5) U učebnic, které se ve zvýšené míře zabývají aktuální a citlivou společenskou problematikou, může ředitel příslušného odboru požádat souběžně se zadáním recenzních posudků o stanovisko věcně příslušné přímo řízené organizace MŠMT.

(6) Veškerý kontakt s recenzenty zajišťuje ministerstvo.

(7) Náklady za zpracování recenzních posudků nese ministerstvo.

(8) Podmínkou nutnou pro udělení schvalovací doložky jsou dva kladné doporučující recenzní posudky zpracované dle požadavků uvedených v příloze č. 5 této směrnice. Ministerstvo může podle charakteru učebnice určit, která kritéria mohou být v recenzním posudku vpuštěna.

(9) Recenzní posudky k učebnici zašle ministerstvo nakladateli (včetně elektronické podoby) ve lhůtě do 90 dnů ode dne doručení žádosti podle odstavce 1. V případech, kdy je třeba hlubšího posouzení předloženého rukopisu nebo se jedná o rozsáhlý několikadílný soubor učebnic, ministerstvo informuje včas nakladatele o prodloužení termínu a zároveň mu sdělí předpokládaný termín pro předání posouzení.

(10) V případě vzájemných rozporů zpracovaných recenzních posudků nebo při neakceptování závažných připomínek recenzentů rozhodne o dalším postupu (např. projednání připomínek na MŠMT za účasti recenzentů a zástupců nakladatele, vypracování dalšího rozhodujícího posudku přímo řízené organizace ministerstva, příslušné asociace nebo katedry vysoké školy) ředitel příslušného odboru ministerstva po projednání s náměstkem skupiny pro vzdělávání.

(11) Připomínky k předložené učebnici, které brání udělení schvalovací doložky, zašle ředitel věcně příslušného odboru nakladateli. Nakladatel text upraví podle připomínek, popř. písemně informuje ministerstvo o jiném způsobu vypořádání připomínek. Teprve poté může být rozhodnuto o udělení či neudělení schvalovací doložky.

(12) Schvalovací doložka je udělována na dobu šesti let, v odůvodněných případech je možné udělit schvalovací doložku i na kratší dobu.

(13) Po vydání učebnice opatřené schvalovací doložkou zašle nakladatel do 30 dnů tomu odboru ministerstva, který schvalovací doložku udělil, čtyři výtisky³ učebnice a údaj o ceně učebnice. Po jednom výtisku obdrží:

- odborný referent, který má v gesci příslušnou oblast vzdělávání a navrhl udělení schvalovací doložky,
- knihovna ministerstva,
- Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV),
- Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského.

O předaných učebnicích se vede ve věcně příslušných odborech a ostatních institucích evidence, v níž jsou uvedeny zejména základní údaje o učebnici, komu byla přidělena a doba platnosti doložky. Po uplynutí doby platnosti doložky budou učebnice z knihovny ministerstva předány Národnímu pedagogickému muzeu a knihovně J. A. Komenského v Praze k dalšímu využití.

(14) Příslušný odbor zajistí kontrolu dodržení podmínek pro udělení schvalovací doložky učebnici a v případě, kdy nakladatel nedodržel schválenou podobu učebnice nebo jinak nevyhověl podmínkám pro udělení schvalovací doložky, bude učebnici schvalovací doložka odňata (viz Čl. X.) a tato skutečnost nakladateli písemně oznámena.

(15) Na udělení schvalovací doložky není právní nárok. Udělení schvalovací doložky je ve výlučné kompetenci ministerstva. Důvodem neudělení doložky je nesoulad s pravidly stanovenými touto Směrnicí.

(16) Jestliže schvalovací doložka nebyla udělena, může nakladatel proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí podat námitku, a to písemnou formou s věcným odůvodněním, proč námitku podává. O námitce rozhodne přímý nadřízený ředitel odboru, který rozhodoval o udělení schvalovací doložky, do 60 dnů ode dne podání námítky.

³ U učebnic v polském jazyce navíc jeden výtisk obdrží Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín.

Pro lepší informovanost učitelů ministerstvo doporučuje, aby nakladatelství zaslalo jeden výtisk nové učebnice také všem krajským pracovištím Národního institutu pro další vzdělávání.

(17) V případě verze učebnice v jazyce národnostní menšiny posuzuje správnost překladu recenzent vybraný ministerstvem ve spolupráci s Pedagogickým centrem pro polské národnostní školství Český Těšín.

(18) Pokud nakladatelství žádá o udělení schvalovací doložky zároveň pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií, uvede tento požadavek v žádosti o udělení schvalovací doložky. Udělení schvalovací doložky pak vyřizuje věcně příslušný odbor pro základní vzdělávání podle Přílohy č. 2. Pokud nakladatelství žádá o udělení schvalovací doložky zároveň pro základní i střední vzdělávání, vyřizuje tuto žádost věcně příslušný odbor pro střední vzdělávání ve spolupráci s věcně příslušným odborem pro základní vzdělávání podle Přílohy č. 2.

Čl. IV.

Podmínky nutné k udělení schvalovací doložky

- (1) Schvalovací doložka může být ředitelem věcně příslušného odboru udělena učebnici, která:
 - a) respektuje Ústavu ČR a právní předpisy platné na území ČR; zejména respektuje základní práva a svobody, které se zaručují všem lidem bez rozdílu rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině a prosazuje rovné příležitosti mužů a žen,
 - b) je v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, podporuje utváření a rozvíjení klíčových kompetencí a směřuje k dosahování očekávaných výstupů vzdělávacích oborů (okruhů),
 - c) je zpracována na dostatečné odborné úrovni a ve shodě s efektivními didaktickými postupy vhodnými pro věk žáků, jimž je učebnice určena,
 - d) po jazykové a grafické stránce odpovídá věku žáků a specifikám daného vzdělávacího oboru nebo průřezového tématu.
- (2) Učebnicím z ucelené řady učebnic je udělována schvalovací doložka s podmínkou, že nakladatel předloží popis koncepce ucelené řady učebnic s anotacemi (obsahem) jednotlivých dílů ucelené řady učebnic, aby bylo možné posoudit dodržení všech charakteristik ucelené řady učebnic podle Čl. I. odst. 6. Nakladatel musí vydat všechny učebnice této řady v takové časové návaznosti, která umožní souvislé používání učebnic z ucelené řady v průběhu studijního cyklu [podle Čl. I odst. 6 písm. c)]. Nesplnění této podmínky je důvodem pro odnětí schvalovací doložky. Pro celou ucelenou řadu učebnic jsou zvoleni zpravidla stejní recenzenti.
- (3) Pracovnímu sešitu lze udělit schvalovací doložku v případě, že tvoří jeden funkční celek s učebnicí. K posouzení se pracovní sešit předkládá zpravidla současně s učebnicí. V odůvodněných případech lze požádat o dodatečné udělení schvalovací doložky pracovnímu sešitu. Ministerstvo v takovém případě zadá zpracování recenzního posudku recenzentům, kteří posuzovali učebnici, se kterou tvoří pracovní sešit funkční celek (případně jiným recenzentům, pokud to není možné). Další podmínky platí obdobně jako při udělení nové schvalovací doložky.
- (4) Velikost písma v textech určených pro žáky 1. až 3. ročníku základního vzdělávání je nejméně 12 bodů.

Čl. V.

Prodloužení platnosti schvalovací doložky

- (1) Nakladatel žádá o prodloužení platnosti schvalovací doložky před uplynutím doby platnosti vydané schvalovací doložky.
- (2) V případě, že nebyla v učebnici provedena žádná změna, v daném oboru nedošlo k významným změnám, které by měly být do učebnic zařazeny, a učebnice odpovídá schválenému rámcovému vzdělávacímu programu, může ředitel věcně příslušného odboru prodloužit platnost schvalovací doložky i bez recenzního posudku.

(3) V případě učebnice zčásti přepracované předloží nakladatel ministerstvu spolu s učebnicí přehled, ze kterého bude zřejmý rozsah přepracování. Ředitel věcně příslušného odboru poté určí, zda se jedná o zásadní úpravy a bude se postupovat podle Čl. III. nebo se jedná o úpravy dílčí a bude stanoven pouze jeden recenzent (případně druhý z odborného ústavu, katedry vysoké školy nebo jiné instituce).

(4) Lhůta pro zapracování připomínek z recenzního řízení a zaslání upraveného textu ministerstvu činí nejvýše 6 měsíců od odeslání recenzních posudků nakladateli. Od uplynutí doby platnosti schvalovací doložky je v seznamu učebnic uvedena poznámka, že probíhá proces prodloužení platnosti schvalovací doložky a platnost původní schvalovací doložky trvá. Pokud není dodržena tato lhůta, učebnice se vyřadí ze seznamu.

(5) Další podmínky platí obdobně jako při udělení nové schvalovací doložky.

Čl. VI.

Schvalovací doložka

(1) Nakladatel má povinnost uvést v nově vydané učebnici na rubové straně titulního listu doslovné znění platné schvalovací doložky, které obsahuje příloha č. 3 této směrnice.

(2) Na vstupních stranách učebnice je nakladatel povinen uvést jména recenzentů, kteří doporučili udělit učebnici schvalovací doložku.

(3) V případě jiného než papírového nosiče uvede nakladatel údaje podle odstavce 1 a 2 na obalu nosiče a v úvodu textu učebnice.

(4) Jakékoliv informace a doporučení o možném využití učebnice je možné uvádět pouze mimo text schvalovací doložky.

Čl. VII.

Evidence udělených schvalovacích doložek

(1) Průběžnou evidenci učebnic, kterým byla udělena schvalovací doložka, provádí ten odbor ministerstva, který příslušné schvalovací doložky udělil.

(2) Informaci o udělení schvalovací doložky průběžně zveřejňuje ve Věstníku MŠMT odbor ministerstva stanovený přímým nadřízeným tohoto odboru.

(3) Úplnou evidenci všech učebnic, kterým byla udělena schvalovací doložka, vede odbor ministerstva stanovený přímým nadřízeným tohoto odboru.

Čl. VIII.

Seznam učebnic

(1) V seznamu jsou uváděny všechny učebnice s platnou schvalovací doložkou s údaji podle přílohy č. 4 této směrnice.

(2) Učebnice, kterým skončila platnost schvalovací doložky a u nichž nakladatel nepožádal o její prodloužení, jsou ze seznamu vyřazeny příslušným odborem ministerstva, který vede průběžnou evidenci učebnic podle Čl. VII odst. 1.

(3) Pro skončení platnosti schvalovací doložky je rozhodující den jejího udělení.

(4) Seznam učebnic určených k využití při vzdělávání dětí zařazených do přípravných tříd základních škol, tříd přípravných stupňů základních škol speciálních a při vzdělávání žáků ve školách poskytujících základní vzdělávání je zveřejňován dvakrát v roce ve Věstníku MŠMT. Zároveň jsou tyto seznamy včetně seznamu učebnic určených k využití při vzdělávání žáků ve školách poskytujících střední vzdělávání zveřejněny na internetové stránce ministerstva (www.msmt.cz).

Čl. IX.

Seznam recenzentů

- (1) Do seznamu recenzentů jsou zařazováni odborníci v dané oblasti, kteří mají odborné a pedagogické předpoklady, odpovídající vzdělání a dostatečnou praxi v oboru.
- (2) Za sestavení a průběžné doplňování seznamu recenzentů odpovídá odbor ministerstva, který uděluje schvalovací doložky.
- (3) Seznam recenzentů je sestavován ve spolupráci s odbornými a vědeckými společnostmi, vysokými školami, profesními asociacemi s účastí vysokých škol (příloha č. 7), občanskými sdruženími, popř. jinými institucemi se vztahem k zaměření učebnice.
- (4) Návrhy na zařazení do seznamu recenzentů se podávají spolu s vyplněným a podepsaným evidenčním listem recenzenta (příloha č. 8). Požadovány mohou být podle okolností také doporučení nadřízeného zaměstnance, doporučení odborné a renomované asociace nebo sdružení a aktuální publikační (autorská) činnost.
- (5) O zařazení recenzenta do seznamu recenzentů rozhodne ředitel příslušného odboru ministerstva, který uděluje schvalovací doložky, a oznámí tuto skutečnost navrhovateli.
- (6) Recenzent může být vyřazen ze seznamu recenzentů:
 - a) na vlastní žádost,
 - b) pro opakované odmítnutí spolupráce s ministerstvem,
 - c) pro nedostatečnou kvalitu zpracovaného posudku,
 - d) pro zjevnou neobjektivnost zpracovaného posudku,
 - e) při průkazných stížnostech na obsahovou nebo didaktickou kvalitu textu učebnice, kterou potvrdil svým doporučujícím posudkem,
 - f) pro střet zájmů při zpracování posudku.
- (7) Recenzent je odpovědný za svá stanoviska uváděná v posudku a za jasně formulovaný závěr podle požadavků uvedených v příloze č. 5 této směrnice.
- (8) Seznam recenzentů MŠMT obsahující jména a příjmení zašle MŠMT jedenkrát ročně nakladatelům, pokud o to požádají.

Čl. X.

Odnětí schvalovací doložky

- (1) Ministerstvo má právo v odůvodněných případech schvalovací doložku odejmout.
- (2) Rozhodnutí o odnětí schvalovací doložky náleží přímému nadřízenému řediteli odboru ministerstva, který o udělení schvalovací doložky rozhodl.
- (3) Schvalovací doložku lze odejmout v případě:
 - a) nezaslal-li nakladatel do 30 dnů po vydání učebnice s udělenou schvalovací doložkou 4 výtisky učebnice opatřené schvalovací doložkou,

b) nevěnoval-li nakladatel výrobě učebnice náležitou péči, a vyrobená učebnice obsahuje množství tiskových chyb, prohřešků proti jazykové normě nebo jiných věcných či formálních nedostatků oproti podobě, která byla schválena,

c) objeví-li se ze strany pedagogické a ostatní veřejnosti oprávněné výhrady k učebnici.

(4) Schvalovací doložku pro ucelenou řadu lze odejmout v případě, že nakladatel nedodržel časovou návaznost či koncepci ucelené řady učebnic, k jejímuž vydání se zavázal.

(5) Nakladatel může proti rozhodnutí o odnětí schvalovací doložky podat do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí námitku, a to písemnou formou s věcným odůvodněním, proč námitku podává. O námitce rozhodne přímý nadřízený ředitel odborů, který rozhodl o odnětí doložky, do 60 dnů ode dne podání námítky.

(6) Rozhodnutí o odnětí schvalovací doložky uveřejní ministerstvo ve Věstníku MŠMT.

(7) Při neoprávněném nebo chybném informování nakladatelem o udělení schvalovací doložky bude ve Věstníku MŠMT uveden nakladatel, název učebnice a správné znění schvalovací doložky nebo informace o neoprávněném uvádění schvalovací doložky.

Čl. XI.

Přechodné ustanovení

(1) Všechny dosud udělené schvalovací doložky zůstávají v platnosti po dobu, na kterou byly uděleny.

(2) Pokud pro některé obory vzdělání nejsou vydány rámcové vzdělávací programy, považují se pro účely udělení schvalovací doložky za rámcové vzdělávací programy dosavadní vzdělávací programy a učební dokumenty.

(3) Pokud byly některým učebnicím vznikající nové ucelené řady učebnic uděleny schvalovací doložky před dnem účinnosti této směrnice a nakladatelství tuto řadu dokončuje a pokud by splnění ustanovení Čl. I odst. 2 písm. b) mělo za následek změnu koncepce zbývajících částí ucelené řady učebnic, ustanovení Čl. I odst. 2 písm. b) se v těchto případech nepoužije.

Čl. XII.

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebními textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic, č. j. 1 052/2009-20.

Čl. XIII.

Účinnost

Tato směrnice nabývá účinnosti dnem jejího podpisu.

PhDr. Jindřich Fryč, v. r.
I. náměstek ministra

Příloha č. 1

Náležitosti přiložené k žádosti o udělení schvalovací doložky učebnici

- (1) Rukopis učebnice nebo rukopisy ucelené řady učebnic nebo poslední vydání učebnice s uvedením jména autora, názvu učebnice, předmětu (případně vzdělávacího oboru, průřezového tématu), cílové skupiny žáků [např. ročníku(ů)], stupně základní školy, druhu školy, pro který je určena. Zpracování rukopisu musí být takové, aby bylo možno posoudit jeho grafickou úroveň. Je nutné zařadit obrazovou část (byť i jen v náčrtcích). Nakladatel je povinen k textu učebnic přiložit minimálně jednu dvoustranu v podobě, jakou bude učebnice mít (včetně textů, ikonického materiálu, orientačního aparátu apod.) a která je pro celkové zpracování učebnice a její strukturu charakteristická. Měřítko a barevné provedení tohoto vzoru musí odpovídat konečné podobě učebnice.
- (2) V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, musí být tato problematika v recenzních posudcích zohledněna a komentována. Dle obsahu těchto učebnic (jde zejména o vzdělávací obory Český jazyk a literatura, Člověk a jeho svět, Dějepis, Výchova k občanství, Zeměpis, Výchova ke zdraví a průřezová témata) si nakladatel zajistí zpracování posouzení na konkrétní témata zejm. od: školské komise České biskupské konference (Thákurova 3, 160 00 Praha 6), Židovské obce (Židovské muzeum, U Staré školy 1, 110 00 Praha 1), Ekumenické rady církvi (Donská 370/5, 101 00 Praha 10 - Vršovice), Muzea romské kultury (Bratislavská 67, 602 00 Brno), specializovaného pracoviště univerzitního typu problematiky týkající se islámu (např. Ústav Blízkého východu a Afriky, Celetná 20, 116 42 Praha 1), buddhismu apod., případně od dalších institucí. Stanoviska těchto institucí musí zahrnovat jejich veškeré připomínky a musí být zaslány ministerstvu spolu s jasným vyjádřením nakladatelství (příp. autora), zda jednotlivé připomínky akceptuje či nikoliv (včetně zdůvodnění jejich nepřijetí). Výběr konkrétní instituce se doporučuje předem konzultovat s ministerstvem. Zároveň se doporučuje zaslat institucím úplný rukopis učebnice nebo učebního textu, nikoliv pouze příslušný výňatek z textu.
- (3) Údaje o formátu učebnice a hmotnosti, typu vazby, použitého papíru, obálky, nosiči apod.
- (4) Údaje o předpokládané ceně učebnice.
- (5) Prohlášení, kterým se nakladatel zavazuje, že na požádání ministerstva vydá polskou verzi, popř. verzi v jazyce jiné národnosti menšiny, případně v podobě pro potřeby přepisu hmatového písma pro zrakově postižené. Náklady spojené s přípravou vydání takovéto verze budou nakladateli hrazeny ze státních prostředků. V případě pravidelného kontaktu nakladatele s ministerstvem lze tento požadavek nahradit jednorázovým prohlášením.
- (6) Pokud je učebnice součástí ucelené řady učebnic, předkládá nakladatel popis koncepce ucelené řady učebnic s anotacemi (obsahem) jednotlivých dílů ucelené řady učebnic, aby bylo možné posoudit dodržení všech charakteristik ucelené řady učebnic podle Čl. I. odst. 5. První díl nově vznikající řady učebnic a koncepce ucelené řady bude zároveň posouzen Národním ústavem pro vzdělávání, školským poradenským zařízením a zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).
- (7) Ministerstvo doporučuje nakladatelství poskytnout recenzentům současně s učebnicí také metodickou příručku (pokud je zpracována).
- (8) Údaje a texty obsažené v bodech 1, 3, 4 a 6 poskytuje nakladatelství ve třech kopiích (pro recenzenty).
- (9) V případě bodu 6 a v případě článku III. odst. 5 poskytuje nakladatelství údaje a texty ve čtyřech kopiích.

Příloha č. 2

Přehled odborů ministerstva podle jejich věcné příslušnosti při udělování schvalovací doložky učebnici

- (1) Pro základní vzdělávání a vzdělávání v přípravných třídách – odbor vzdělávání - oddělení předškolního, základního a základního uměleckého vzdělávání.
- (2) Pro střední vzdělávání – odbor vzdělávání - oddělení středního a vyššího odborného vzdělávání.
- (3) Pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – odbor vzdělávání - oddělení prevence a speciálního vzdělávání.
- (4) Pro vzdělávání v jazyce národnostní menšiny - odbor vzdělávání - oddělení předškolního, základního a základního uměleckého vzdělávání.

Příloha č. 3

Texty schvalovacích doložek učebnic a ucelených řad učebnic

- (1) Text schvalovací doložky učebnici, která není součástí ucelené řady učebnic, zní:
"Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro přípravnou třídu základní školy / pro třídy přípravných stupňů základních škol speciálních / základní vzdělávání / střední vzdělávání pro vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět s dobou platnosti let."
- (2) Text schvalovací doložky ucelené řadě učebnic nebo učebnici, která je součástí ucelené řady učebnic, zní:
"Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro základní / střední vzdělávání jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět..... s dobou platnosti let."

Příloha č. 4

Údaje o učebnici uvedené v seznamu učebnic

V seznamu učebnic jsou o učebnici uvedeny následující údaje:

- a) jméno autora,
- b) název učebnice,
- c) pro který vzdělávací obor, obsahový okruh, průřezové téma nebo předmět (případně cílovou skupinu žáků - ročník nebo stupeň) je učebnice určena,
- d) pořadí vydání (rok dotisku), kterému byla doložka udělena,
- e) název nakladatelství,
- f) doba platnosti schvalovací doložky,
- g) je-li součástí ucelené řady,
- h) číslo jednacím spisu, kterým byla doložka udělena,
- i) datum udělení schvalovací doložky,
- j) cena učebnice sdělená nakladatelem,
- k) nosič učebnice,
- l) jazyk učebnice, jedná-li se o vzdělávání v jazycích národnostních menšin.

Příloha č. 5 - Formulář pro posouzení učebnice podle stanovených kritérií

Údaje o učebnici a recenzentovi/recenzentce	
Název učebnice	
Autor/ka učebnice	
Nakladatelství	
Určeno pro rámcový vzdělávací program pro vzdělávání	
Vzdělávací oblast / vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět	
Cílová skupina (např. ročník)	
Jméno a příjmení recenzenta/recenzentky	

Kritérium	Hodnocení recenzentem/recenzentkou
-----------	------------------------------------

1. Celkový soulad učebnice s obecnými a kurikulárními dokumenty a rámcovými vzdělávacími programy					
<p>Poznámka: 1) Platné kurikulární dokumenty a rámcové vzdělávací programy jsou zveřejněny na internetové stránce MŠMT (www.msmt.cz). 2) Učebnice musí být zcela v souladu s uvedenými dokumenty nebo principy (učebnice dokumentům nebo principům neodporuje), pokud je soulad jen částečný, označte stupeň NE.</p>					
<p style="text-align: center;">Stupnice hodnocení</p> <p>Recenzent/recenzentka uvede hodnocení pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno stupněm Ano, je hodnocení konkrétně odůvodněno v části 8. Podmínkou udělení schvalovací doložky je stupeň Ano ve všech částech. Pokud text nebude upraven, doložka nebude udělena.</p>	<p>Ano – je v plném souladu (není v rozporu) Ne – není v souladu (je v rozporu) (označte křížkem)</p>				
1.1. Soulad s Ústavou a zákony ČR (zejména rovnost pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství).	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">Ano</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">☐</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">Ne</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">☐</td> </tr> </table>	Ano	☐	Ne	☐
Ano	☐	Ne	☐		
1.2 Soulad se vzdělávacími cíli a směřování k rozvoji klíčových kompetencí.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">Ano</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">☐</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">Ne</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">☐</td> </tr> </table>	Ano	☐	Ne	☐
Ano	☐	Ne	☐		

1.3. Soulad s očekávanými výstupy vzdělávacího oboru rámcového vzdělávacího programu (u průřezového tématu soulad s přínosem průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka).	Ano	☐	Ne	☐
1.4. Soulad s výchovou směřující k:				
a) toleranci (včetně schopnosti rozpoznat její meze) a k vytvoření plurality názorů (podložených vědeckým poznáním),	Ano	☐	Ne	☐
b) demokracii, k pozitivní hodnotové orientaci, k osobní odpovědnosti jedince,	Ano	☐	Ne	☐
c) uplatňování principu rovných příležitostí mužů a žen (učebnice neobsahuje stereotypní přístupy ve vztahu k pohlavím a vytváří předpoklady k rovnocennému formování obou pohlaví),	Ano	☐	Ne	☐
d) udržitelnému rozvoji života a k ochraně zdraví	Ano	☐	Ne	☐
e) porozumění textu, využití a kritickému vyhodnocení zdrojů informací a k obraně před manipulací.	Ano	☐	Ne	☐
1.5 Učebnice obsahuje jen objektivní a tolerantní názory bez xenofobiích postojů k různým národům a národnostem, k náboženstvím a církvím, případně k jiným společenským a kulturním organizacím a k jejich duchovním a kulturním hodnotám.	Ano	☐	Ne	☐
1.6. Učebnice obsahuje pouze texty a grafické materiály, které nevedou k vytváření negativních stereotypů a zjednodušených zobecnění o konkrétních sociálních skupinách, národech, národnostech, rasách, pohlaví atp. a nejsou v rozporu se zákazem činnosti a propagace politických stran a hnutí a zákazem nevhodné reklamy podle § 32 školského zákona.	Ano	☐	Ne	☐
1.7. Soulad s jazykovými úrovněmi Společného evropského referenčního rámce (pouze pro učebnice cizích jazyků).	Ano	☐	Ne	☐

2. Odborná správnost obsahu učebnice
<p>Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí odbornou správnost obsahu učebnice v každé z uvedených oblastí.</p> <p>U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.</p>
2.1. Odborná správnost textové složky učebnice (soulad podávaných informací se stavem poznání v příslušných vědeckých oborech).
2.2. Odborná správnost grafické složky učebnice.
2.3. Jazyková kultura textu učebnice podle pravidel českého pravopisu.
2.4. Komplexnost daného tématu. Učebnice obsahuje všechny podstatné informace pro komplexní / ucelené osvojování tématu s ohledem na možnou úroveň dosažení klíčové kompetence nebo očekávaného výstupu cílové skupiny žáků.

Celkové zhodnocení (uveďte konkrétní a jednoznačná vyjádření):
3. Přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků
Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků v každé z uvedených oblastí. U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.
3.1. Obtížnost textu ve vztahu k cílové skupině žáků (např. přiměřenost a četnost užití odborných, faktografických a numerických pojmů, jmen a názvů, délka vět, apod.).
3.2 Přiměřenost, vhodnost a obsahová správnost grafické složky učebnice (ilustrace, grafy, písmo,...) vzhledem k věku žáků, tématu vzdělávacího obsahu, návaznosti na text atd.
3.3. Technické zpracování učebnice (zejm. velikost a typ písma, šířka řádků, typ a odolnost vazby, hmotnost, použitý papír – ekologické hledisko).
Celkové zhodnocení (uveďte konkrétní a jednoznačná vyjádření):

4. Metodické a didaktické zpracování učebnice
Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí metodické a didaktické zpracování učebnice v každé z uvedených oblastí. U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.
4.1. Vyváženost základních poznatků a činností (výkladové texty, pokusy, otázky a úlohy, cvičení, shrnutí aj.) a doplňujících informací.
4.2. Provázanost výkladového textu s ostatními strukturálními prvky učebnice verbálního i neverbálního typu.
4.3. Vhodnost a použitelnost zařazených poznatků a činností z hlediska naplňování klíčových kompetencí a očekávaných výstupů.
4.4. Motivační úroveň textové části učebnice.

4.5. Motivační úroveň obrazové části učebnice.
4.6. Podpora samostatné aktivity a tvořivosti žáka.
4.7. Uplatnění mezipředmětových vztahů.
4.8. Uplatňování průřezových témat.
4.9. Různorodost příkladů a ilustrativních textů, které obsahují i různé úhly pohledu na každodenní zkušenosti sociálních skupin žáků, ras, národů, pohlaví atp.
Celkové zhodnocení (uveďte konkrétní a jednoznačná vyjádření):

5. Slovní komentář, další odborná vyjádření recenzenta/recenzentky

(recenzent/recenzentka doplní další řádky a stránky podle potřeby)

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, musí být tato problematika v recenzních posudcích zohledněna a komentována, stejně jako vyjádření recenzentů k aktuálním společenskovoědním tématům.

6. Souhrnné vyjádření k udělení schvalovací doložky

(recenzent/recenzentka označí pouze jednu variantu)

☐	doporučuje bez připomínek
	doporučuje s připomínkami uvedenými v části 5
	nedoporučuje a navrhuje přepracovat podle připomínek uvedených v části 5

Prohlášení recenzenta/recenzentky

Prohlašuji, že

- 1) jsem byl/a zadavatelem seznámen/a s úplným a platným zněním Směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic vydávaného MŠMT, č. j. MSMT-34616/2013,
- 2) nejsem v pracovně právním vztahu k nakladateli ani k autorům recenzované učebnice,
- 3) nejsem podjatý/á vůči autorům recenzované učebnice a nakladateli,
- 4) nemám finanční zájem na pozitivní / negativní recenzi nebo prodlužování doby zpracování recenze,
- 5) recenzi jsem zpracoval/a výhradně na základě objektivních kritérií,
- 6) nejsem autorkou/autorem nebo spoluautorkou/spoluautorem učebnice stejného vzdělávacího oboru.

Beru na vědomí, že recenze může být zveřejněna či zaslána jinému posuzovateli jako dílčí podklad k dalšímu posouzení učebnice podle potřeb ministerstva.

Recenze byla zpracována dne
Podpis recenzenta/recenzentky

Příloha č. 6

Přehled vzdělávacích oborů základního vzdělávání, pro které je schvalovací doložka ministerstva udělována pouze v případě, je-li učebnice součástí ucelené řady učebnic

V níže uvedených vzdělávacích oborech rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání je učebnicím udělována schvalovací doložka pouze tehdy, je-li učebnice součástí ucelené řady:

Český jazyk a literatura, 1. - 5. ročník,	Chemie,
Český jazyk a literatura, 6. - 9. ročník,	Fyzika,
Matematika a její aplikace, 1. - 5. ročník,	Přírodopis,
Matematika a její aplikace, 6. - 9. ročník,	Zeměpis,
Cizí jazyk,	Dějepis,
Člověk a jeho svět,	Výchova k občanství.

Příloha č. 7

Přehled některých profesních asociací s účastí vysokých škol nebo jejich pracovníků

- Asociace AVAMET
- Asociace děkanů pedagogických fakult ČR
- Asociace děkanů ekonomických fakult ČR
- Asociace děkanů evropských lékařských fakult v ČR
- Asociace českých daltonských škol (učitelé chemie)
- Asociace evropských sinologů
- Asociace evropských stavebních fakult
- Asociace Gallica
- Asociace inovačního podnikání
- Asociace knihovníků a informačních pracovníků
- Asociace petrolejářského průmyslu a obchodu
- Asociace pro mezinárodní otázky
- Asociace pro rozvoj intermodálních přeprav
- Asociace předškolní výchovy
- Asociace strojních inženýrů
- Asociace školní psychologie
- Asociace školních sportovních klubů ČR
- Asociace technických diagnostiků ČR
- Asociace učitelů dějepisu ČR
- Asociace učitelů angličtiny ČR
- Asociace učitelů španělštiny
- Asociace učitelů němčiny
- Asociace učitelů klasických jazyků ALFA
- Asociace univerzit třetího věku
- Asociace veřejné ekonomie
- Asociace vysokoškolských knihoven ČR
- Asociace výtvarných pedagogů
- Asociace vzdělavatelů sociální práce
- Česká asociace anglistů
- Česká asociace distančního univerzitního vzdělávání
- Česká asociace franchisingu
- Česká asociace hodnotového inženýrství
- Česká asociace hydrogeologů
- Česká asociace inženýrských geologů
- Česká asociace pedagogického výzkumu
- Česká asociace pro evropská studia
- Česká asociace pro geoinformace
- Česká logistická asociace
- Českomoravská elektrotechnická asociace
- Český olympijský výbor
- Český výbor Světové organizace pro předškolní výchovu – OMEP
- Elektrotechnická asociace ČR
- Evropská asociace neurochirurgických společností
- Evropská asociace pro veterinární vzdělávání
- Evropská asociace univerzit
- Evropská univerzitní asociace – EUA
- Jednota českých matematiků a fyziků
- Jazykovědné sdružení ČR
- Konference děkanů českých a slovenských právnických fakult
- Logopedická společnost Miloše Sováka
- Mezinárodní asociace univerzit
- Mezinárodní asociace učitelů angličtiny
- Psychopedická společnost
- Sdružení pro výchovu k občanství a demokracii
- Sdružení učitelů francouzštiny
- Somatopedická společnost
- Společnost polských učitelů v ČR
- Spolek germanistů a učitelů němčiny-SGUN
- Světová asociace teoretických organických chemiků

Příloha č. 8

Evidenční list recenzenta/recenzentky MŠMT	
Jméno a příjmení (včetně titulů):	
Adresa pracoviště:	*)
Pracovní zařazení:	
Telefon:	
Fax, e-mail:	
Adresa bydliště:	*)
Telefon, e-mail:	
Recenzent/recenzentka je ochoten posuzovat učebnice pro:	
Druh školy:	
Stupeň školy:	
Vzdělávací obor, průřezové téma:	
Další specializace	

*) Křížkem označte adresu, na kterou si přejete zasílat rukopisy a ostatní korespondenci.

Odbornost recenzenta/recenzentky:

(stručná profesní charakteristika, specializace v oboru)

Publikační a recenzní činnost v oboru (uved'te také učebnice):

Datum:

Souhlasím se zveřejněním jména a příjmení pro účely recenzní činnosti. Recenzní posudek je zasílán nakladatelům s těmito údaji.

Podpis recenzenta/recenzentky: